

Sygn. akt III USK 321/21

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania T. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24 marca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 22 lipca 2020 r., III AUa (...), oddalił apelację odwołującego się T. L. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z 23 stycznia 2020 r., V U (...), oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 5 czerwca 2018 r. odmawiającej przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołujący, reprezentowany przez adwokata ustanowionego z urzędu, zaskarżył skargą kasacyjną powyższy wyrok w całości. Zarzucił naruszenie art. 379 pkt 5 w związku z art. 117 § 5 k.p.c. przez brak ustanowienia dla skarżącego pełnomocnika z urzędu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, co uniemożliwiło mu obronę jego praw, gdyż konstruując pisma procesowe korzystał z bezpłatnej pomocy prawnej, a w sytuacji procesowej nie potrafił sformułować i

skutecznie wnieść zarzutów do opinii biegłych, co doprowadziło do naruszenia zasady równości stron w postępowaniu sądowym, a w konsekwencji do przegrania procesu.

Wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania formułując istotne zagadnienia prawne: 1/ „Czy nieumiejętność skonstruowania zastrzeżeń do opinii biegłych przez stronę ubiegającą się o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy uzasadnia przyznanie dla strony pełnomocnika z urzędu, w sytuacji gdy opinia biegłych lekarzy ma bezpośredni wpływ na treść rozstrzygnięcia w sprawie, przy uwzględnieniu faktu, iż strona przy konstruowaniu pism procesowych korzystała z nieodpłatnej pomocy prawnej?”, 2/ „Czy Sąd rozpoznając wniosek o ustanowienie dla strony pełnomocnika z urzędu powinien badać czy strona przy sporządzaniu pism procesowych korzystała z nieodpłatnej pomocy prawnej?”, 3/ „Czy oddalenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu może być oparte tylko na przesłance braku potrzeby ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika z uwagi na to, że ze względu na konstrukcję pism procesowych Sąd jest przekonany, że strona sama poradzi sobie w prowadzeniu postępowania?”. W ocenie skarżącego w sprawie doszło do nieważności postępowania, ponieważ strona ubiegająca się o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy została pozbawiona możliwości dochodzenia swoich praw, albowiem nie będąc prawnikiem nie mogła skutecznie wnieść zastrzeżeń do opinii biegłych sądowych, a Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu przyjmując, że pomoc profesjonalnego pełnomocnika nie jest konieczna, a następnie fakt niewniesienia zastrzeżeń i nieskutecznego wniesienia zastrzeżeń do opinii biegłych wskazał Sąd Apelacyjny oddalając apelację.

Pełnomocnik ustanowiony z urzędu nie wniósł prawidłowo sformułowanego wniosku o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą istotne okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Tymczasem, najdalej idący zarzut nieważności postępowania okazał się oczywiście bezpodstawny i chybiony, ponieważ sama okoliczność odmowy przyznania skarżącemu profesjonalnego pełnomocnika nawet przy wskazaniu - w jego ocenie - skomplikowania sprawy nie jest okolicznością, którą można uznać za uzasadniającą wniosek o pozbawieniu go możliwości obrony jego praw. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego odmowa ustanowienia dla strony pełnomocnika procesowego z urzędu nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw, gdyż wniosek ten podlega uwzględnieniu, jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika jest potrzebny - art. 117 § 5 k.p.c. (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 2 marca 2005 r., III CK 533/04, LEX nr 197647; 12 września 2007 r., I CSK 199/07, LEX nr 461625; 16 kwietnia 2008 r., V CSK 564/07, LEX nr 424339; 18 kwietnia 2008 r., II CSK 636/07, LEX nr 646332 oraz postanowienia z: 15 maja 2007 r., V CSK 37/07, LEX nr 442585; 29 kwietnia 2009 r., II CSK 643/08, LEX nr 610216). Tylko w wyjątkowych sytuacjach nieprzyznanie fachowego pełnomocnika z urzędu może być kwalifikowane jako powodujące nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Dotyczy to przypadków, gdy strona swoim zachowaniem wykazuje nieznajomość reguł postępowania lub nieporadność, prowadzącą do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia (wyroki Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2009 r., I UK 195/09, OSNP 2011 nr 13-14, poz. 190 oraz z 12 maja 2010 r., I UK 19/10, LEX nr 603408). W niniejszej sprawie Sąd Najwyższy nie dopatrywał się okoliczności uzasadniających tezę o nieznajomości reguł postępowania bądź o

nieporadności skarżącego, który osobiście prowadził swoją sprawę przed sądami obu instancji. W konsekwencji nie mogło być mowy o istnieniu i potrzebie wyjaśniania rzekomo istotnych zagadnień prawnych dotyczących oddalenia przez Sąd pierwszej instancji wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, jeżeli zarzucane uchybienie nie prowadziło do nieważności postępowania.

Brak dalszych istotnych proceduralnych zarzutów kasacyjnych oraz ich należytego uzasadnienia sprawiał, że w postępowaniu kasacyjnym miarodajne były ustalenia faktyczne zaskarżonego wyroku, z których wiążąco wynikało (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że zespół biegłych lekarzy specjalistów neurologa i ortopedy nie uznał niezdolności do pracy skarżącego, zaś trzymiesięczna utrata niezdolności do pracy w okresie rekonwalescencji po zabiegu operacyjnym, na którą wskazywała wcześniejsza opinia, mogła być leczona w ramach zwolnienia lekarskiego. Tym samym uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełniało żadnych wymagań w zakresie zawartości i jakości argumentacji jurydycznej.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.